

**Pogrebni običaji i društvo
kasnog brončanog doba
na jugu Karpatske kotline
Groblje Slatina,
11. st. pr. Kr.**

***Late Bronze Age
Mortuary Practices and
Societies in the Southern
Carpathian Basin
Slatina Cemetery,
11th Century BC***

MONOGRAPHIAE INSTITUTI ARCHAEOLOGICI
MONOGRAFIJE INSTITUTA ZA ARHEOLOGIJU
KNJIGA 13

Autori *Authors*

DARIA LOŽNJAK DIZDAR
SLAVICA FILIPOVIĆ
PETRA RAJIĆ ŠIKANJIĆ
SINIŠA RADOVIĆ
STAŠO FORENBAHER

Izdavač *Publisher*

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
ULICA LJUDEVITA GAJA 32, 10000 ZAGREB

Glavni urednik *Editor-in-chief*

MARKO DIZDAR

Recenzenti *Reviewers*

JANEZ DULAR
RASTKO VASIĆ

Uredništvo *Editors*

JURAJ BELAJ
SNJEŽANA KARAVANIĆ
GORANKA LIPOVAC VRKLJAN
TAJANA SEKELJ IVANČAN

Uredničko vijeće *Editorial board*

MARIE LOUISE STIG SØRENSEN (Cambridge)
CAROLA METZNER NEBELSICK (München)
BORIS KAVUR (Koper)

Lektor *Language editor*

LIDIJA MENGES

Korektura *Proofreading*

MARKO DIZDAR

Prijevod *Translation*

MARKO MARAS

Crteži *Drawings*

ARHEOPLAN D.O.O.
MARTINA RONČEVIĆ

Fotografije *Photos*

SLAVICA FILIPOVIĆ
TIHOMIR FILIPOVIĆ
BRUNO JOBST
HRVOJE JAMBREK

Grafičko oblikovanje *Design*

NINA BAČUN
ROBERTA BRATOVIĆ
(OAZA)

Tisak *Printed by*

TISKARA ZELINA d.d.

Zagreb, 2018.

Pogrebni običaji i društvo kasnog brončanog doba na jugu Karpatske kotline Groblje Slatina, 11. st. pr. Kr.

Late Bronze Age Mortuary Practices and Societies in the Southern Carpathian Basin Slatina Cemetery, 11th Century BC

DARIA LOŽNJAK DIZDAR / SLAVICA FILIPOVIĆ / PETRA RAJIĆ ŠIKANJIĆ / SINIŠA RADOVIĆ / STAŠO FORENBAHER

MARKO DIZDAR

Predgovor

Foreword

6 – 9

DARIA LOŽNJAK DIZDAR

Uvod

Introduction

10 – 13

DARIA LOŽNJAK DIZDAR, SLAVICA FILIPOVIĆ

Povijest istraživanja

Research History

14 – 23

Katalog grobova

Catalogue of Graves

24 – 193

DARIA LOŽNJAK DIZDAR

Arheološka analiza

Archaeological Analysis

194 – 223

PETRA RAJIĆ ŠIKANJIĆ

Antropološka analiza

Anthropological Analysis

224 – 235

SINIŠA RADOVIĆ

Arheozoološka analiza

Archaeozoological Analysis

236 – 245

STAŠO FORENBAHER

Radiokarbonsko datiranje

Radiocarbon dating

246 – 253

Zaključak

Conclusion

254 – 261

Literatura

Bibliography

262 – 267

Predgovor

Foreword

MARKO DIZDAR

Pogrebni običaji i društvo kasnog brončanog doba na jugu Karpatske kotline naziv je uspostavnog projekta Hrvatske zaklade za znanost (UIP 11-2013-5327), koji se provodio od 2014. do 2017. godine. U sklopu projekta provedene su kombinirane arheološke, antropološke, arheozoološke i radiokarbonske analize na nekoliko groblja s područja sjeverne Hrvatske. Riječ je o grobljima koja se istražuju od 2008. godine do danas.

Osnovni podaci prikupljeni arheološkim iskopavanjem i analizama, kao i antropološki, arheozoološki te podaci o apsolutnom datiranju planirani su biti predstavljeni javnosti u bazi podataka na mrežnim stranicama projekta. Prema preporuci savjetnika našega projektnog tima, donesena je odluka o publiciranju temeljnih podataka prema pojedinim nalazištima u zasebnim svescima radi trajnosti dostupnosti podataka.

Razlozi za pojedinačne objave su višestruki i rezultat su trogodišnjeg rada na projektu. Geografski položaj svakoga groblja je u različitim dijelovima sjeverne Hrvatske, odnosno pripadaju različitim regionalnim komunikacijskim pravcima koje su u prapovijesti činile nizine uz velike rijeke — Dunav, Dravu i Savu. Svako pojedino groblje, prema kronološkom položaju u kasnom brončanom dobu, pripada različitim stupnjevima pa se svako razmatra najprije kao zaseban primjer, zatim uključeno u istodobnu komunikacijsku mrežu u vremenu kada je datirano, a tek potom u kronološkom slijedu i dinamici promjena pogrebnih običaja unutar kasnoga brončanog doba.

Ovakvim načinom publiciranja zainteresiranoj javnosti predstavljaju se osnovni podaci, kao i rezultati analiza uz metode i protokol prema kojima su istraživanja bila provedena, a koji se ovakvim načinom mogu egzaktno provjeriti i valorizirati.

Groblje Slatina, smješteno u nizini uz Dravu te datirano u kraj Ha A1 i tijekom Ha A2 stupnja prema tipokronološkoj analizi, odnosno u prvu polovicu 11. st. pr. Kr. prema radiokarbonskoj analizi, prvo je u nizu koje je predstavljeno u nizu svezaka Pogrebni običaji i društvo kasnog brončanog doba na jugu Karpatske kotline u seriji Monografija Instituta za arheologiju u Zagrebu. Izdavač je Institut za arheologiju u Zagrebu, gdje se spomenuti projekt provodi. Nakon ovoga sveska, slijedit će još tri s rezultatima analiza groblja u Dolini, Batini i Poljani Križevačkoj 2.

Late Bronze Age mortuary practices and societies in the southern Carpathian Basin is the name of the installation research project of the Croatian Science Foundation (IRP 11-2013-5327) that has been active from 2014 to 2017. The project included combined archaeological, anthropological, archaeozoological and radiocarbon analyses at several cemeteries in northern Croatia. Those cemeteries have been researched since 2008.

The basic information collected by archaeological excavations and analyses, as well as anthropological, archaeozoological and absolute dating data, were to be presented to the public as a database on the project website. Following the recommendation of our project team advisors, it has been decided to publish the basic data by site in separate volumes, so that the data are permanently available.

There are several reasons for this decision, which all resulted from the three-year work on the project. Each cemetery is located in a different area of northern Croatia and belongs to a different regional prehistoric communication route along the river plains of the Danube, Drava and Sava. Considering their chronology within the Late Bronze Age, each cemetery belongs to different phases. Therefore, each one is first considered as a separate example, then within the contemporary communication network of its dating period, and finally within the chronological order and pace of changes in Late Bronze Age mortuary practices.

This manner of publication provides the public with basic information and results of analyses, along with the methods and protocol used for the research, so they can be precisely verified and valued.

The Slatina cemetery, lying in the Drava valley and dated to the end of Ha A1 and the Ha A2 phase by the typo-chronological analysis and to the first half of the 11th century BC by the radiocarbon analysis, is the first cemetery presented in the volume series Late Bronze Age mortuary practices and societies in the southern Carpathian Basin under the Monographiae Instituti archaeologici in Zagreb. Publisher is Institute of Archaeology, which undertook the project. This volume will be followed by another three volumes with the results of the analyses of cemeteries in Dolina, Batina and Poljana Križevačka 2.

